

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์วิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
 ผู้วิจัย : เรืออากาศตรีอภิชาติ พรสี
 ประเมิน : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 : พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, ดร. ป.ธ.๗, พธ.บ., ศศ.ม.,
 พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)
 : ศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา, ป.ธ.๘, พธ.บ.,อ.ม., อ.ด. (ปรัชญา)
 วันสำเร็จการศึกษา : ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของคนที่ทุกข์ตามการวิเคราะห์ของพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาวิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ตามหลักพระพุทธศาสนา และ (๓) เพื่อเสนอรูปแบบวิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ตามหลักการของพระพุทธศาสนาสำหรับสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้โดยใช้นิพเพธิกสูตร ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และมหาสติปัฏฐานสูตร ข้อที่ว่าด้วยทุกข์สี่ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดประเด็นของคนที่เกิดมาแล้วประสบทุกข์ ๓ ประการ คือ การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก การประสบกับสิ่งที่ไม่รัก และการไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา เป็นทุกข์

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า

สถานการณ์ของคนที่ทุกข์มี ๓ ประการ คือ พลัดพรากจากสิ่งที่รัก ประสบกับสิ่งที่ไม่รัก และไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา คนที่อยู่ในสถานการณ์เหล่านี้จะมีผู้มาช่วยแนะนำให้อุบายวิธีคิดจนทำให้คนที่ทุกข์คลายทุกข์ลงได้ ในการศึกษาเรื่องทุกข์ พบว่าทุกข์มี ๒ ประการ คือ ความทุกข์ทางกาย และความทุกข์ทางใจ สาเหตุของทุกข์มี ๒ ประการ คือ สาเหตุจากภายนอกที่มากระตุ้นทำให้ทุกข์ และสาเหตุจากภายในจิตใจที่เป็นความเชื่อภายในจิตใจซึ่งสวนทางกับความเป็นจริง สาเหตุของทุกข์ที่แท้จริงคือตัณหา ทำให้คิดไม่มีเหตุผล และอวิชชาทำให้ไม่เข้าใจความเป็นตถตาของโลก หนทางดับทุกข์ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในที่นี้มุ่งเอาความคิดที่ประกอบด้วยปัญญาเป็นหนทางดับทุกข์

วิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา คือ วิธีคิดเมื่อสิ่งอันเป็นที่รักได้พลัดพรากไปมี ๓๓ วิธี วิธีคิดเมื่อประสบกับสิ่งที่ไม่รักมี ๑๔ วิธี และวิธีคิดเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนามี ๘ วิธี เมื่อสังเคราะห์วิธีคิดทั้ง ๓ แล้ว เหลือเพียง ๑๓ วิธี เช่น วิธีคิดเชิงเปรียบเทียบกับคนอื่น เป็นต้น

รูปแบบวิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์สำหรับสังคมปัจจุบัน มี ๓ รูปแบบ คือ (๑) รูปแบบวิธีคิดเมื่อพลัดพรากจากสิ่งที่รัก (๒) รูปแบบวิธีคิดเมื่อประสบกับสิ่งที่ไม่รัก และ (๓) รูปแบบวิธีคิดเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ปรารถนา ในการคิดแต่ละครั้งจะต้องประกอบด้วยความคิดที่ใช้เหตุผล ความคิดถูกต้องตามจริง ความคิดบวก ความเพียร และสติ

Thesis Title : An Analytical Study of Thinking Method to Decrease Suffering in Theravada Buddhism

Researcher : Pilot Officer Apichart Pornsi

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory committee

: Phramaha Somboon Vuddhikaro, Pali VII, B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)

: Prof. Dr.Somparn Promta, Pali VIII, B.A., M.A., Ph.D. (Philosophy)

Date of Graduation : 17 March 2014

ABSTRACT

This dissertation entitled "An Analytical Study of Thinking Method to Decrease Suffering in Theravada Buddhism" is of three objectives, i.e., (1) to study a status of the suffered according to Buddhism; (2) to study thinking method to decrease suffering according to Buddhism; and (3) to study a pattern of thinking method to decrease suffering for the present society. To this regard, Nibbedhikasutta, Dhammacakkappavattanasutta, and Mahāsātipaṭṭhānasutta are framed for a research study.

The results of the research are as following:

The status of the suffered people are of three kinds, i.e., the separation from what is loved, the facing with what is not loved, and not to receive the desired things. There would be any wise people to advise ways of thinking to these suffered people. The wise way of thinking to decrease suffering is of two kinds, it can be stated that suffering is of two aspects, i.e., physical suffering and mental suffering. There are two causes of suffering, i.e., the external stimulus that causes the suffering to arise and the internal stimulus that causes a belief to arise in the mind the fact of which is against reality. The true cause of suffering is a craving leading the irrational thinking to arise and Ignorance causes an untrue understanding of the true nature of the world. The way to extinguish suffering is precepts, meditation, and wisdom. In this particular, wisdom is focussed as a way to extinguish suffering.

The thinking method to decrease suffering according to Buddhism are of thirty three for the separated from what one loved. There are fourteen ways of thinking for the one faced with what is not loved, and the eight ways of thinking for

the one not get what is wished. All the thinking methods are synthesized into thirteen in number.

The model thinking pattern according to Buddhism suitable to the present society is of three types: (1) the ways of thinking when the one separated from the beloved (2) the ways of thinking when the one facing with what is not loved, and (3) the ways of thinking when the one not get what wished. In any thinking, it must be based on the rational thought, the right concept of optimism, perseverance, and mindfulness.